

КЫРДЬАҖАСТАР КҮННЭРИНЭН!

ОБОННЬ ОР ТУОХТАН МИЧЭЭРДИИРНИЙ?

Суолга утары тайахтаах кырдыаһаны көрсөбүн. Тагас саппыһаа жүөрчөх үүтү, имилэп ылыннан иһэрэ көстөр, сөнөх сааһыгар кэпэ сылдыбыгыт соно билигин эрэллээх сарыннаах буолан сылдьар бадахтаах. Кырдыаҥас, туохтан эрэ санаата көннүүрөн иһэр, быгыһтаах сэгийэтигн сөп буола-буола имэрэһэн ылар, мичээрдээбит.

Кини эмээ хаһан эрэ оҥо буолан сүүрүкэлэстэ, эдэр эмэн сааһыгар таптап кэрэ ийинитин биллэрэ, үлэ бөрүтүн көрсөөхтөөтө. Аан дийдуну атыяхтаах уулу аймаабыт сэрии кини оҥо сааһын, дымлартын таарыйда, баар, хоту көһөрүллүтү хасэат тылын, тыһыс артырын бойотун нөлгө аһарбыта буолуо. Кимбиллэй кырдыаас ологун устата туюх очурдабы. дылу көрсүбүтүн?

Орвншор тухсхан үөрбүтэ буслугой? Багар, алаады сылтаан “быр” курдук өгтүлдүбүт дызэтигэр тийбэн араадыбатын холбоон дойду тийэх сонуннарын истэриттэн, эмзэхсинэ кутан биэрбиг сылтаас үүтгээх чэбин дуоһуяа иһариттэн, онтон сизэтэрэ сүүрүкэлэһэн кэлэн иһин түмүтэ билиибит алтаах остуоруйатын истээри хаайыахтарылтат үөрөн сэгэйэн иһээхтэирэ буолуо. Эбэтэр сөн буола-буола көрсөр доҕруунаан уруккуну-хойуккуну санаһан күлсүбүттэрин санаан мичээрдиһэр дуу? Кырдьаас, багар, тух эрэ дыһалга сыттан үтүө тылларты иччэн, бөлөх тутан иһэрэ буолаарай?

Багд, нийт илти саныгээр мурдмук үчүтэй олохтоох буулбатад буолуп. Сааһырыы ыараханыгэр тиксэн, ити ылбыт күөрчэрин үүтүттэн, киизэбин сыаһыттан үөрөн уоһа ытсыбаһаа иһэрэ дуу? Эбэтэр ким эрэ эргэлиттэн ити сарыаһаахха тиксэн, кэтэн эрэр тагастаммытытан үөрбүтэ буолуп. Хайдах эбитэ буолла?

Хайдагын да ичин, кырдыгас мичээрдэх инэр. Ол аата бу түтэнгэ кини
дэллөөх буюулаа. Оннук эрэ буюулун!

Оттон мин, эдэр кичи, бу мөчөөрдүн иһэр, мээкэ кыым да буолбатах кыр-
дыаска тутунан көмөлөнүөхтүн сөбү? Итивник саныам иһэн ардыгар оронно-
ор билиги Чурапчыбыгыгар мэлдэн мэнэй булар трассаны туораары тайаган
ыйыһыаһа. Онуоха суурэн тивин илбиһин бизэрэн мэхэйдээх сирн туораттым,
хардатын "Баһыла, тоойуом!" дээн истап махтады ылдым.

Кырдыгаас, этенте буол! Уу нуурал олохтонун, сизин оро мичээриттэн дьол-
лонун, ыччат дьон ытыктабылын, үтүө сыһыанын билин, күндү кырдыгастар-
бын!

Оксана ЖИРКОВА

Үлэнэн хааччыллыы

**ҮЛЭ – ҮӨРҮҮ,
ҮЛЭ – ДЬОЛ!**

Маньнык этии хаһааныгытаагар даҕаны билииги кээмэ улахан суолтаны ылан турар. Билиги нэһилиэкпитигэр барыта 1095 киһи олорор, ол иһигитэн үлэтэ суох ахсаана - 88. Саха Республикатын иһинэн үлэ рыногар тыҥааһыннаах балаһыанньаны туоратыпта эбии мизралэри ыларга анал-лаах программа ытылынна. Ол программа чэрчигитэн "Болугур нэһилиэк" муниципальный тэриһин диһалта-тын баһылыга Михаил Михайлович Петров уонна Үлэлээх буолуу килиин директора Николай Николаевич Шестаков Саха Республикатын 6-с №-дээх уураагар олохуран харда-рыта үлэлээн кэллилэр. Ол түмүгэр нэһилиэкпит 43 үлэтэ суох ыччата, дыоха сайынгыи кээмэ кылгас кээмэ общест-веннай үлэлэргэ дьуоһаардаһан үлээн хааччыллыылар.

Араас салаа үлэ хайысхаларынан сөптөөх үлэлэр бардылар. Ол курдук, эдэр ыгчат политикатыгар олохторун сыаналангы уонна туризмы сайыннарыы программатынан нэһилиэкпит биир кэрэ айылгалаах, үчүгэй көстүүлээх сиригэр - Күөх Хочоҕо үлэ барда. Манна А.А.Диодоров салайааччылаах биригээдэ сыаналангы сөптөөх усуллубуйаны хааччыларга аналлаах сахалыы көстүүлээх комплекс тутуутун саҕалаата. Нэһилиэк тупсарай көстүүлээх буоларыгар анаан кээсэ тутуулар, кыһабыһа күрүөлээһинэ уонна көрдөрүү үлэлэрэ бардылар. Ону таһынан оттуур хoduһалары күрүөлээһинигэ атын биригээдэ үлэлээтэ. Саха ыала сайынны кэмгэ улахан дьарыктынан ынах ыаһына, үүт туттарылыта буолар. Онно чааһынай сектортан үүт таһыы өнөгүтүнэн хааччылыдылар. Быйыл сайын кылгас да кэм буолар сонун хамсааһын кирибигинэн дьон-сэргэ сүргээтэ катталыһан өрө күүрүүдээхтик үлэлээтэ.

Үлэлзэх буолуу киинин кылга хардарыта үлэлзэн манньк программа ордук табыгастаарын бөлөгтэттибит. Үлэтэ суох дьон кылгас даҕаны кэмгэ үлэлзэх буолуулар нэһилиэк социальнай-экономическай сайдыытыгар олус көмөлөөрүн сыаналаатыбыт. Бу бөлөгү кризис кэмгэр манньк кылгас кэмнээх программалар тьа ыалын олоҕо тупсарыгар, иннигитэ эрхилээх буодалларыгар торостоохторун ыйан туран иннигитин уһун болдохтоох программалар олорго көтөрүлүөтүгэр баҕарыбыт.

Эрлийн сагар сөгтөөх дүгнэллэр өссө дагны уостан хаалбака үлэлийн турдуннар. Үлэлзэх буолуу юввин салай-ааччыгыгар Н.Н.Шестакова нэһилзэк аатыгтан махтанан туран, ыкса сибээспитин быспакка хардарыта үлэлэһэ тур-ооххот дээн ээсөөбүт.

В. ШЕСТАКОВА.

"Болутур нэхмэлсэг" МТ специалийн.

Кырдьяҕас киһи сүбэтэ дьолго тиэрдэр

Сахада кырдыаҕаһы ытыастыыр биир бэртээхэй үгэһинэн буолар "Кырдыаҕаһы хаһаасха хаалыы сыл-
дан сүбэлэт", Кырдыаҕастан алтыһыы, элэргэн эйэ-
тин ыл" - дьэччилэр. Ити өс хоһоонноро дүрүгү ис
хоһооннуктор.

Кырдыгастар олох муударанын билбит, ологу тус-
кулаабыт ытык дьон быһыытынан сыаналаналлар,
олох бытэллэртэрэ, сүбэллэртэрэ – амаһытара буолаллар.
Кырдыгас дьон тылын, сүбэтин истэ, ыстыктын
үөһүнэ элэхпит.

Норугт үгүйсгэнгэр хэлсэнэринэн, саха төрдө согуруу баар эрдэринэ, улуу кураан туран, ас-үөл тиймбэт кыһаларыттан кырдыаҕастарын, айах адагалара буохалларыт, баарта-кэлэртэ мэлэйдэхтэрининэн дьуукстаталаран кэбиһэртэ уураах тахсыбыт. Онуоха бийиги өбүгэйт Эллэй: "Адыһы өлөрөрүм сүрүбэрт", - диин, кыстээн хааһаха утан, көхсүтэр сүтэн куурурууга тийибит.

Итинник номох мэнээр айыллыбат, норуот айы баар буолбат. Бу номохтон көстөрүнэн, билиги өбүт-лэриит былыр-былыргыттан кырдыарны ытыгылар-убаастылар, көрөр-харыһыйар эбиттэр. Элиэй айына-ан истэрин, аҕа хааһахха олорон уолутар суолун ый-ан бэйэрэччи, сүбэлэччи буолбут. Аҕтын мындыр үтүө сүбөтин барыгын ылынан, толорон, Элиэй ара суолга бастарбакка Улуу Сүлүһэ өрүһү булан, дьол-лоох Туймаада хочотугар үктэнэн дьылун булбут, киһи-хара буолан урангаһай саха удь-уорун төрүттэ-бит. Онтон ыла үксээбит буолуоктаах саха норуту-гар “Кырдыас киһи сүбөтэ дьолто тиэрдэр” дэнэ тал номор. Өбүтэбит Элиэй кырдыас аҕтын үтүө сүбө-тин ылынан, толорон дьолун булбут, урангаһай сахана

СИА ИЪИТИННЭРЭР

ДЬОКУСКОЙ. Балаһан Ыһын 28 күнүгэр Саха сирин правительстватын учараттаах муһуһар 22 боспуруос көрдүлүк, ол иһигэр социальный харапта эйгитиэр сокуон бэрлһыктэри, республиканы уһун болдһоотхот целевой программалар үрдэ.

Е. Борисов, РФ Үл мөнхзөгсөөтхүгэр бодиретийн пол-
литикэ бопгунуостар ырытталыбыттарын илһинээрээ: "Катар саллалар сүүрэн финансовай дэжүмүн быһылалла
куһаһан суох, ол эрэн бүтүлгү күнүгэ түрдүс кыһаарга
бодиретин толоруула ырааккайтар бааллар. Бу бопгунуоһу
сөөкү кэмэинэ бэһааралар үлэһэтихтэр," - дэһтэ.

Правительството сайлабастыгы республика ээлекминеги түспүн ээрин, онно сүгүн оруну "АЛРОСА" уюна "Якутголь" компаниялар ытталарыан таңа тын хайаабыастыбын көрүрүгүгү түспүсүгүн бөлүөтүн аңарар.

Правительстоо муундар ытталыбыг уураактарга республикадаар: минеретертошор улаактар бадыааннаа-тылар жетиби бөлүөтүлүөтүн. Мага тиз, "О туристской

увлажняет.

Ханхны багсар кырдыагыс уһундук олорусун, ыччаттарын дьоллоох олохторун нэрэ түһүүн багсарар. Кырдыагыстар билиитас: "Үйкэм уһуу түстэр, күн сырдыга бадылаах", - дөһөллэр. "Иитиллэр иистээх", - дииһи иистээх тыл диириг ие хоһоонноох. Төрөспүтү кырдыар сааһыгар көмүс, алтан курдук тутуу - ысчат иһээ. Элбэх өрлөөх ийэлээх аҕа - сир үрдүтэр дьоллоох дьоннор. Көмүлэр сыһаастык, сымнаастык сыһаастаахтар. Өбүтэ үгэһэ оннук. Төрөспүтүн куһаҕаннык тутар киһи үтүө киһи буолбат, бар дьон көнөтүн киир хайаһар.

Сахаларта кырдыаҕас дьону ытыстаан ааттыыр анал тыллар бааллар. "Кырдыаҕас", "убай орунньор", "эбэм эмэхсэн", "эдиэй", "убай" дигэннэр хаан уруугар эрэ сыһыаннах тыллар буолбатахтар, ытыстабыл бөлүктүгэр ханнык баҕарар аҕа саастаах дикетто этил-лэлтэр.

Кырдыгас остуолга ханна олоруохтаар, чэйгэ киникхэ бастакы чаасы кутулдуохтаар тийэс чопчу тутуһулар үтэстэр бааллар. Кырдыгас киһи сагара олордогун, элэр быһа түспөт. Эн кырдыгас киһини кытта тэстэ кэллэххинэ, ааны аһа охсон, урут киллэрэрин Кырдыгас киникхэ мэтэстэрин турар бигэрэин. Балар барыта кырдыгас киһини ытыктааһын, убаастааһын бөлүклөрө буоламнар. Олору ууһарыт табылышкет. Кырдыгастарын мэлдэн ыгыктылар, кинилэри күчүрдүк көрөт, үтүө субулэрин ыһынар, толуктааһынтаттаах көрөт инникитэ кэтиллэх.

ИШПОПОВА.

С.А.Новгородов заглянул Чурапчы
орго оскуолатын педагога.

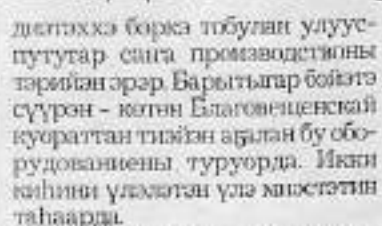
деятельности" сохрани быраагаа ылыына. Предпринимательство уонна туризм сайдыытын министерствота ыктаһынарбытын миннэж хайгыралаах нормативнай докумуну РФ 43 субъекта ылыллыбыт.

Бийр сүрүн түгэвэрэнэн ыйдраагын оор пособнетын иэрингэн үрдэтнн буолар.

Мамы танд, пенсионлаахтарга социальный обихоскоон көрөр тулуттан, олох алын карданын кээмэйдэн үрдүктөн көпүрөөрүөнэ бөгөөдээнэ. Сол курдук 2010 сылдан көрдөрүү кээмэйдэн бастагы дини олохтоохторутар (архитексийа уонна хогуулуустар) 8 544 солк, онтон иинис дини 7 661 солк бөгөөдээнэ.

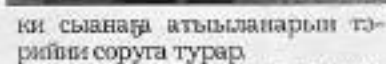
Биш сүүрүн бонтурууһунан республикатаады целевой программалары оторуу уонна толоруу бораадыан уларытыа буолар. СР Экономикаһа сайдыыта министри Алексей Струнин этэринэн, сага бораадыан программаны толоруо күүтэххэ хонтуруулу уонна, программа тутаатын сыаннаһар сага көрдөрүүнү киилэрэр. Маны сэргэ, целевой программаны биһиргэтэр бораадыан уларыдыа.

Өскөтүн, уруксу кэмгэ программаһа парламент быһаарар эгит буолуон аны СР Поездига биһиргэтэр.

Кийинхэ сүбэ - ама, күүс - төмөр буолбут "Чурапчы суоллара" ААО директорыгар Ф.С.Чичигинаровка уонна "Россельхозбан" Чурапчытаары салаатын салайааччытыгар В.В.Макаровага махтада улахан. Бу бэртээхэй массыына бастаан

Көсөрдүү үлгөз бийлалгыттан бөрт саниалзохтик саваланна, санга тутуулар баран кэрэ көстүүлэх дьнаалэр баар буолуулар хайлы-үйэ быһаарылдынна. Республикабыт Правительствота, спортивнай активта, чоолаан куоракка олоорор биер дойдулаахтарбыт ойбулдлэрэ, эрэллэрэ улахан Онон, харыбытын ньыттарынан, Чурапчыбыт сырдык аатын тас көстүүтүн савалырыбыт саарбахтаммат. Элбөх үлэ куутуллар. Олорор дьнаалэрбит фронтоһнара суоҕа, кырыһаһнара эргэрбиттэрэ күүһуулуссаттан чоһчу көстөн турар. Оноруох дьэтэххэ баһаам ээри, сангалы тупсарай матырыһаалларынан онгостон биердэхпитиэ үйэ тухары туруу, төрөөбүт Чурапчыбыт аатын күүһуулуссаттан чоһчу көстөн турда. Онон сангалы тутуу матырыһааллара манна микэттэтэр онгонулан, чөлчө

Бэрт соторугаарла Чурап-
чыга профлист онгорор станок
калэн турда. Араас өнгөөх про-
флист бэртээхэй сангалыи ма-
тырийнаал, кырыынаа да ба-
рар, дымни да обшивкаахха
сеп уонна олбуору саайан кэби-
тээх үйэлээх, тупсарай буола-
ра саарбаа суох. Станогу
"Профстрой" дигэн дьоруу тэ-
рийтэ үлээттиа. Бу тэрийтэни
тэрийэн бу уустук оноруулаах,
дөнгөн тутуу ыьтарга туһала-
ах массыианы ажалыт дирек-
ториан Гаврил Гаврильевич
Владимиров буолар. Эдэр киши

үлэтийн сүмэрлэгэр - туомутар
ултуус уонна сэлээннэ салалта-
та, депутаттара кэлэн эдэр
предприниматели, кини дьогдс
коллективын эвэрдэлээтилер,
үлэтилер - хамнаһылар үтүөтү
баһардылар.

Улуус баһылыгын бастакы солбууааччы МИ.Лоскин, улуус Мунһаанын председатели ВВ.Гуляев, улуус баһылыгын тутуу бопһуруостарыгар солбууааччы АМ.Кириллин, олохтоох түөлбөтүн улуус депутаты М.В.Дьячковская, Чурагчы селикһинньитин баһылыгын солбууааччы С.А.Саргыдаев, сэмһинньо депутаттарын мунһаанын

председатель Ф.С.Чичинаров эхэрдагчид таларыг олгохтохтор ааттарьтган махтаньилар, Чурагчбыг 2012 сыллаахха буолар "Манчаары ооньаууларыг" кэрэксээн көрсөрүгэр эриллэрин эттилэр. Кинилэр Чурагчы улууһугар полистирол бетон, пенобетон, тротуарнай плитка производствотын кинигитэн тивир профилированнай мастэри оһоруу производствота тэрийдэн эрэгиттэн үөрүүлэрин тигиргилэр. Бу профулиментэри сакааһыан наадалаах эрэ мэдрэбинэн быстаран уонна быдан чыгачки сыанара ылар кыах улуустутугар баар буолбутуттан, кырдык наадыбар дьонго, кэлиһиннэргэ сүүйүүлээх эрэ буолар буоллаҕы.

Сана тэрийтэ атаар туран,
элэр саалайааччы эрчимин
Ыһыктыбакка өссө металлоче-
репида уонна тивир дьэс мун-
кутуу оҕорон оборудованиеты
аалан тутуу процеһа толору
хааччыларын ситиһиэ дьэн
эрэниэххэйин. Сакаас оҕорон
карыыһаларбытын, тизргэн ол-
буорун, дыһэлэриг тас
көстүүлэрин үйэлээх уонна
тупсадай көстүүлээх оҕоруохтуг.

АЗАХАРОВ

Олорор дыһын, тигэргэһин,
үлэһин, эргинэр тэһилтэн тас
көстүүтүн тупсарыан
баҕалаахтар болуомтолорутар!

Улуустутутар сана бэйэбит мээр/гитинэн өгнөөх профли-сг онорон таһаарар станок үлэ-тин савалаата.

Бастагы саясасчыгтарга алтыннай ый 25 күнүгэр дэри сыанабыт чычөгилээх. Тугу-утт мээрөйүнэн диистэр оһоһуллан ордук хос аты-лаһыы тахсыбат.

Алтынны 3 күнүгэр, күнүс 11 чаастан Авиапорт кэниитэр, сылын ахсын ыытыллар СПОРТИНГ күрөз нэһилиэктер уонна тэрилтэлэр икки ардыларыгар буолар.

Күүрэхтэнийг хамаандаа
13 эр киши, онтон биэрэ 20
сааһыгар дылы юниор буолу-
охтаах. Компакт - спортинг
быраабылатынан ыытышар
Биир кыттааччыга 20 мишень
- тэриэлкэ араас балаһыанньа-
аттан 5 кабинактан бэриллиэр.
Ханьык бағарар 12 калибрда-
ах саа көңүллэнэр, ботуруон
бэйэттэн.

Хамаанда ийнхүгэр биир "А" категориялаах спортсмен баар буолуон сөп. Миэстэтүгэр ботуруон атыгыга баар буолуо. Биирдиилээн бириистэр эмиз бааллар. Усуунос биирдии кыттааччыттан 600 солкуобай.

Кыттыан бағалаахтар бу
телефоннарынан билсэргит-
тиэр: 42-336, 42-130, 41-350.

Тэрийэр комиссия
спортинг улуустаавь
федерациятта

Кэлин
кыттын,
көрүн!

БИЙИГИ ДАБАНЫ КҮННЭЭХ ЭТИБИТ

1964 сыллаах саас Чурапчытаабы интернат-оскуоланы тохсус кылааһынан тохтошпуттара. Ииньэ ыһан 8-с (бииһигини) уонна 9-с кылаастары бүтэрбиттэри саҥа орто оскуола аһылар нэһилиэгэр Сылланга көһөрбүттэрэ. Тустуук уолаттары оччолорго саҥа биилэ, аатыран эрэр тренер Д. П. Коркин этиитинэн, Чурапчы орто оскуолатыгар хаалларбыттара.

Сылаг Ухун Күөлүн дэриэбинэлитигэр эргэ оскуоһунай интернат онорон кыамаат төрөһүтүгүрдэх, табиғачи нэһиликтэртэн сылдыар үөрөнөмччилэри онно олохтообуттара. Сангатык үөрөнөр дьыбыт көнөсөлөһө тураара. Онон интернат ыччаттара, биһиги, бэл кыһынтыгы тымны мунугутаан турдагына даҕаны үкүгүтэр соно, бэргэлэтэ суох сырсарбыт. Бастаан утаа интернашыйт арҕа көрүдүөрүтэр аһыырбыт. Онуо мин тоҕо эрэ бири өйдөөн хаалбышпын: олох оттооччу Афанасьев дьин оронньор оҕолор ордорбут буспут, балаача халын сибиньэлэрин сыатын бэрт эинньигэстик сизин мээтиргэтэрини. Ону көрө-көрө, ааранан бэйэм сүрөүм көбөр курдук тынара. Ол кырдыаҕас быраатын уола биһигини кылга үөрэнэр. Нургул дьин уол бэркэ теннискир эбит этэ. Остуора-спыт Дьыбыдэй дьин наһаа айалгы эмээхсин түбэспүтэ. Киви кыараҕас хохун сыһыһыгар элбэх оҕуу аһаппыт буолуохтаах. Холкусуолах Кирикэ дьин наар сэлээркэ-оҕууох сытынан аһыһыбыт сүлүмэх тырахтарыһыс волаһаа.

Биир кэмгэ бэйлэбит смирбүтүгэр анаан сүөһү агарынан толг эти кылларан, түүнүн ириэрэ уурар буола сылдыбыттара. Ому уолаттар уоран, сулууһан ылан оһох ааныгар үтөр идэлэмэһиппит. Соророр сүлүкэйдиин да смирбүт. Онтукабыт биллэн хаалан еотору эти еостуорас хөһүгар кылларар буолбуттара. Оһон мэллүбүппит. Куһарынтан бөлүгүн кэһи

DA KULUP.

Бийигийн IX "б" кылааси анаабыг-
тара, Үгүснүт уолаттар буулан хаалбыл-
пыт. Онон бэрээдэк чааһа сорох ардыг
мөлтөһүүр буулан ылаттыгыра, сым-
нарас учууталларга уругу сүтүн ылт-
тарбат түгүнээр дараны суох буолбатах
этилэр. Кылаасыг салайааччыга,
содурууттан санга кэлбит нуучча кыаһа,
математик Комарова Ольга Николаев-
наны (кони сотору Кондратьев Петр Пе-
трович учууталга кэргэн тахсыбыта)
соччо-бачча илтибэт этибит. Ийнэ гы-
нан завучтут Иппатьев Николай Ивано-
вич сөл-сөл киирэн "күбүргэ" баскида-
ланын онторого күһэллэргэ.

Аны санаатахха, интернат-оскуо-
лара бириднэ кылаастарга ааттаан-су-
оллаан сыһыарылыбыт итгэччилэр
күнү быһа кэриэтэ атыһыгыттан арах-
сыбаттара. Уруок аарыһа булгуччула-
ах ээ. Сыланга буолууһа, интерна-
ка итгэччи баарын баара даҕаны, онук
экологэтиктэй бэрээдэги ирдирин биир
бойго өйдөөбөтпүн. Бигр үксүн ол да
иһин сорох-сорохтор үөрэхпитигэр
мөлтөөбүппүт быһыылаах. Холобур,
мин ахсыска дэри үһэ суох үөрэм-
тим. Үөрөхтэригэр арылчыаларбыты-
нан Местникова Вера, Баин Еремей,
Саввин Дмитрий уо. д. а. аҕыах өрө эти-
лэр.

Директориан Григорьев Григорий Яковлевич улэлзэбитэ, Химияга Серезчэхиша Валентина Дмитриевна дизи

предметин бэржэ билэр, эмиз согуруугтан кэлбит учуутал үөрэппитэ. Физикада Никитин Иван Андреевич үөрэтэ сылдыбыгыта. Кини уроук кэмигэр төттөрү-таары хаама сылдыар үгэстэрин ийин "маэтин" диги хос ааттабыспыт. Бу предметкэ Флегонтов Егор Дмитриевич эмиз үөрэтэ сырыгыта быһылылаа. Кэлиги кинилэр иккисин хас да оскуолада директорьнан ситиһилэ-эхтик үлэлээбиттэра. Физкультурада дэигиттэр сайдыылаах, кыахтаах, өрөспүүбүлүкэ биир күүстээх волейболда Оконешников Григорий Николаевич дьарыктыыра. Кини аллараа күөл мууһа толугута хангынан кэниигин тэбик сыһыан элбөх кинини соһуспута. Салс буолаларыа быраатыныын, эмиз оройуон сүүмэрдэммит хамаандатын чилиэнэ Василий Николаевичтыын волейболда иккисизарин эрэ бүтүң оскуола-быт толору хамаандатын кыйыбыттарын аныаха дьэри умнубаппын. Атын физруктуу, олохтоох ыччат Давыдов Дмитрий Гаврилевич бэржэ атах соннуура, ордук кубаахха үчүгэй этэ. Хомойуох, кыбыстыах ийин, атын учууталларбын ааттарын - суолларын умнута-лаан кэбиспилиги. Ханьытын да ийин, бүтүн 45 сыл ааһа охсубут. Кырдьык да, дьыл-хоһук.

Дылдаа-хаан тыйыс оюнуутун бидлэлтэйн сорох биригэ үерэммит орлорбут биллэти биллэти хэксэбитигэр суохтар. Олор истэригэр сыччах сүүрбөччэлин-отуччалыи эрэ саастаахтар эмгэ бааллар. Абалаах баайы. Ол эрээр кинилэри биригэ үерэммитгэр умунаштыт, хам-түм түмсүүлэргэ хай-аан да ахтан-саанан ааһабыт.

Бизир кылааска булкуспут кийибит
Балин Еремей бизир түтэни балиэтэир.

Кини Сыланг оскуолатын бүтэрэригэр биир эрэ үстэммит эбит, биологияда. Ону да тохсуһу бүтэриһигэр. Оччолорго орто оскуоланы бүтэрбиккин туһулуур аттестатка биир да "3"-һэ суох буоллаххына эрэ, тута үрдүк үөрэххэ киирнэ экзаменнары туттарар быраап керүллэрэ. Оттон үстэннаххына, биир-биис тыла суох быһа сипхуоска үлэһэ барарын. Инньэ тынан экзаменнар бүтпүттэрин кэннэ, өйүн өйдөөх, Еремей Чурапчыттан төттөрү Сыланнаабыт, "3"-и көмнөттөрөөрү. Тийибитэ, директора суох буолан биэрбит. Тула эргийэн хаалбыт. Очтон хата завуча Игнатьев Н.Н. баарын өйдүү биэрэн киниэхэ тийибит. Кинитэ кини дьолутар баар буолан биэрбит. Уол кыһалдытын көпсээбит, көрдөспүт. Учуутал тута өйдөөбүт уонна сейфэ кулүүһүн булан "3" сыанатын көпөрбүт. Еремей солору СГУ инженернэй-техническэй факультетыгар киирин экзаменнарын үчүгэйдик туттаран, биис сылыннан туттааччы дипломун ылан, билигин үтүөлөөх туттааччы аатын сүгэр, бэйэтэ бырайыактыыр фирмалаах. Кини кылааһыттан биир бастагынан үрдүк үөрэхтэммитэ.

...Күнээр-дзыллар ааһа көтөн элэгддһән иһэлэрин сөрү диин сөсбүн эрэ. Аны туран онук санаа савһыран истэрин аайы өссө сыгырхайар курдук буолар эбит. Ол да буоллар мин, биһиги бары даҕаны алтан чуораанынан чугдаарбыт дьоллоох оскуолатаағы сыллардаах-кэмнэрдээх этибит дии санаан көөнһүөрөн, сылааннаһыан ылабыт. Онук ахта санааһынтан биһигини ким да матарар кыада суох.

Степан ПОПОВ,
оскуоланы 1966 с.
бүтэрээччи, сургуульдаа

Дьокуускайга дьаарбанка-быыстапка

СИТИФИЛИЭХТИК КЫТЫННЫБЫТ

А.Т. Ноговицын.

С.С. Пестрякова менеджер Р.С. Барашковтсыв.

ыстыбалары таһынан улахан тэрилтэлэр, оскуолалар, биир-дигилээн дьоннор бааллар. Хотуту, кэин, илин энэр улуустар дьэи бөлөхтөрү араардылар. Номинаторлар салааларынан араарыллан интэриинилэр.

"Чурапчы" ТХПК бу да сырыга ситиһилиэхтик кытына. Бэйэлэрин бородуук-суйаларын туруорбуттара улахан сэнээрини ылла. Демонстрационнай кэин билигин усулсубуйага саналыы үлэлээһин уопутун билиһиннэрдэ, наадыйааччыларга тутта схемалары, буклеттары бачыттан биирдэ Кэинилэр дьаарбанка-быыстапка Гран-При хаһаайынарынан буолулар.

Билигин улуустан бааһынай хаһаайыстыбаларга "Азаана" (сал Е. Е. Адамов) кыттыныы ылла. Кэинилэр быйыл үлэри кэпирээхтээх сана хотоннорун, сага технологиянан механизация хайдах үлэлээхтээрин кэпсээтилэр, үлэлэрин-хамнастарын билиһиннэрдилэр. Харчынан бириэмийэни наараадаланышлар, сертификат ыллылар.

Диринг уонна Амма агрооскуолара Махтал суруктарынан наараадаланышлар.

Нэһиликтэр оттоонунга күрэхтэһиллэригэр Бахсы нэһиликтэ (баһылык С.С. Пестрякова) бастаан "Жигули" массынанан бириэмийэлэн-

нэ. Маньаха кэинилэр оттоонуннарын сводкатын кэмтэн кэмигэр кыһаран испиттэри, учууту-отчуотунаһы чуолкайдык отторбуттара улахан оруоллаах буолла.

Биирдэһлээн хаһаайыстыбаларга Бахсыттан Мотрена

Афанасьевна, Николай Николаевич Лыткиннар бастыһынан аатананнар харчынан бириэмийэни, анал диплому туттулар.

Кэпсэттэ А. СЛЕПЦОВ.

Е.Е. Адамов.

М.А., Н.Н. Лыткиннар.

Кэинэ тула кэпсэтии

СОТОРУ УУС-УРАН КИИНЭБЭ КАСТИНГ САБАЛАНЫА

"СТАЙСТ" студия сэтэһини ылга сага кэинэтин Дьокуускайга "Синема-центр" кинотеатрга көрдөрүүгэ. Ол эбэтэр режиссер, Чурапчытаагы культура управлениетыгар кэинэ отделын директора Иннокентий Барашков "Тулааһа" дьэи уус-уран кэинэ уһула сылдьар.

Кэинэ Ньургун дьэи тулааһа уол дьылытын туһунан. Олох төһө да майгынаһар өрүттэрдээрин иһин хас биирдиги кэинэ туспа дьылыны суруйар. Дьыла кистэлэнтин таайыы — олохтун суолтата. Ол курдук, кэинэ сүрүн геройа олох очурдарыгар огустарар, үөрүүнү-хотолотону да билэр, муһаарар да, мунчаарар да. Ону олох кыһа Сардаана уонна уол табаарыһа Ганс көмөлөһүүхтэрэ.

"Кэинэ бастаан сценарийы суруйууттан саҕаламмыта, — дьэи Иннокентий Федорович кэпсир, — уолбунаан Вадимыны суруйбуттун. Артыыстары талыы Дьокуускайга буолбута. Барыта 100-тэн тахса кэини уонча улуустан буолбута. Саҕа сиригэр ИДьМ өйөбүлүнэн бырайыак олоххо киирэн эрэр", — дьэи режиссер санаатын үлэстэр.

Ньургун оруолун Сунтаартан төрүттээх Андрей Мисаилов, Гансы уонна Сардааны Ханаластан сылытаахпыт. Онон кэинэ уһулуон баалаахтары ыһырабыт. Үбүлээһини чааһынай предпринимателлэр уйуннулар. Саха сиригэр ИДьМ өйөбүлүнэн бырайыак олоххо киирэн эрэр", — дьэи режиссер санаатын үлэстэр.

Ньургун оруолун Сунтаартан төрүттээх Андрей Мисаилов, Гансы уонна Сардааны Ханаластан сылы-

дьар Клавдий Афанасьев, Екатерина Дьячковская сонноотулар. Кэинэ Чурапчытаагы монтажтанан, таһылан тахсыа. Маньа таһынан, "СТАЙСТ", атыннык эттэххэ, сага талааннар айыллар студиялара, кыһас кэмэйдэх кэинилэри устар. Амма улуунун Эмис нэһиликтэргэ дембель уол туһунан "Бачыла", Мэҥэ-Ханалас Сыымаҕар кадетскай оскуола туһунан "Кадет", Мындаарайыга бары өбүлээн нөрөр "Быра суохтар 2", "Деребаш-Лэнд 3", "Кэинэ туһунан кэинилэр 3" уонна Төлөйгө сибиир дьахтар туһунан кутталлаах (ужас) кэинэ "Түүн" кэинилэри эһити дьүүлүгүтүгэр таһаарыа. "Түүн" кутталлаах (ужас) кэинэ көрүгэр бастагы холоннуу буолар.

"Билигин өрү куруһуоктары кытта ыкса үлэлээбит. Инновативна кэинэ устар студия илин эгэргэ баар буолуон баара-быта кэинэ сүрэхтэһиһэ күүтэр.

Онон биһир дойдулаахтарбытын, кэинэ уһулуон баалаахтары кэинэ ыһырабыт, онтон уус-уран кэинэ кэинэ дьону сотору Дьокуускайга эбэтэр Чурапчыга кэинэ сүрэхтэһиһэ күүтэр.

Аграфена КУЗЬМИНА.

Хаймат бэчээкээс бэрлэлэр графика: 16 ч 00 м. Бэчээкээс бэрлиннэ: 16 ч 00 м. "Сана олох" редакционной-издательской холбоука 30.09.2009 с. офсетка бэчээттэннэ. Аадырһа: 678670, Чуралч сэл, Карл Маркс уул, 26 "а". Индекс: 54907. Хаймат нэдиэлээ үстэ: олторунньука, эңгиргэ уанна субботага тахсар.